

ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

10/10/2022

Το όραμά μας

Η Ομάδα του ΕΛΚ καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλίσει ότι η Ευρώπη όχι μόνο θα διατηρήσει αλλά και θα ενισχύσει περαιτέρω τον ρόλο της ως παγκόσμια ηγετική δύναμη στον τομέα του διαστήματος. Είμαστε πεπεισμένοι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) πρέπει να ενισχύσει τον ρόλο της ως εγγυητής ασφάλειας εντός και εκτός των συνόρων της, προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερότητα στις γειτονικές της χώρες αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Πιστεύουμε ότι η διαστημική πολιτική της ΕΕ αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία, καθώς τα μέτρα που ελήφθησαν σε αυτό το πλαίσιο απέδειξαν ότι συμβάλλουν με πολύ συγκεκριμένο τρόπο στην ασφάλεια των Ευρωπαίων πολιτών, κάτι που τα κράτη μέλη από μόνα τους δεν θα μπορούσαν να κάνουν.

Η Ομάδα του ΕΛΚ επιθυμεί να καταστήσει τη διαστημική πολιτική της ΕΕ σημαντικό εργαλείο για την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στη διαστημική οικονομία. Πιστεύουμε ότι τα επιπλέον κίνητρα θα ωφελήσουν σαφώς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) και τον τομέα του Νέου Διαστήματος και, μαζί με ένα σαφές νομοθετικό πλαίσιο, θα συμβάλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου μας.

Η ανάγκη για διαστημική δραστηριότητα

Οι διαστημικές δραστηριότητες της ΕΕ παρέχουν βασικές πληροφορίες και υπηρεσίες για την ενίσχυση των βασικών πολιτικών μας, ιδίως στους τομείς του κλίματος, της ασφάλειας και της διάσωσης, των μεταφορών, της επικοινωνίας και της ψηφιακής μετάβασης, αλλά και της ανθεκτικότητας της Ένωσης.

Ο διαστημικός τομέας αποτελεί, επομένως, πηγή σημαντικής οικονομικής δραστηριότητας με περισσότερες από 230.000 θέσεις εργασίας στην Ένωση και προστιθέμενη αξία 53 έως 62 δις. ευρώ για την οικονομία, επηρεάζοντας έμμεσα πάνω από το 10% του ΑΕΠ της ΕΕ¹. Ως εκ τούτου, η ευρωπαϊκή διαστημική οικονομία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη στον κόσμο και είναι ένας τομέας που απασχολεί υψηλά καταρτισμένο προσωπικό και στον οποίο η έρευνα και η καινοτομία διαδραματίζουν εξαιρετικά κεντρικό ρόλο. Η διαστημική τεχνολογία συμβάλλει επίσης σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης σε διάφορους τομείς και στην εξερεύνηση του Σύμπαντος.

Η Ευρώπη ως μια παγκόσμια διαστημική δύναμη

Η επιτυχία που σημειώνει η ευρωπαϊκή διαστημική οικονομία βασίζεται στο Ευρωπαϊκό Διαστημικό Πρόγραμμα, το οποίο διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Διαστημικό Πρόγραμμα (EUSPA) και — στις περισσότερες περιπτώσεις— σε στενή συνεργασία με τον διακυβερνητικό Ευρωπαϊκό Οργανισμό Διαστήματος (ΕΟΔ) και τα κράτη μέλη.

Χάρη στην συστοιχία των δορυφόρων του, το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα γεωσκόπησης («Copernicus») παρέχει υπηρεσίες περιβαλλοντικής, εναέριας, χερσαίας και θαλάσσιας επιτήρησης με σκοπό την ενίσχυση ορισμένων τομέων όπως η γεωργία ακριβείας και οι επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης.

¹ Διαστημική αγορά: πώς μπορούμε να διευκολύνουμε την πρόσβαση και να δημιουργήσουμε μια ανοικτή και ανταγωνιστική αγορά; (Μελέτη της ΕPRS για την επιτροπή ITRE, Νοέμβριος 2021).

Το πρόγραμμα «Galileo», το οποίο είναι το Παγκόσμιο Δορυφορικό Σύστημα Πλοήγησης (GNSS) της Ευρώπης, παρέχει την ακριβέστερη υπηρεσία πλοήγησης και εντοπισμού θέσης στον κόσμο. Το σύστημα υπέρθεσης «EGNOS» παρέχει βελτιωμένες πληροφορίες εντοπισμού θέσης και χρονισμού· αυτό διευκολύνει, για παράδειγμα, την προσγείωση αεροσκαφών σε ευρωπαϊκά αεροδρόμια.

Η υπηρεσία κυβερνητικών δορυφορικών επικοινωνιών (GOVSATCOM) χρησιμοποιείται από την Ένωση για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων απειλών και για την υποστήριξη της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα και της πολιτικής της για την Αρκτική.

Η επίγνωση της κατάστασης του διαστήματος (SSA) αποσκοπεί στην ενίσχυση των ικανοτήτων παρακολούθησης, ιχνηλάτησης και εντοπισμού διαστημικών αντικειμένων και διαστημικών υπολειμμάτων. Η συνιστώσα SSA περιλαμβάνει τρεις υποσυνιστώσες που καλύπτουν την επιτήρηση και την παρακολούθηση διαστημικών αντικειμένων (SST), τα διαστημικά καιρικά φαινόμενα (SWE) και τα γεωπλήσια αντικείμενα (NEO).

Ο συνολικός προϋπολογισμός του διαστημικού προγράμματος της Ένωσης για την περίοδο 2021-2027 είναι ο μεγαλύτερος προϋπολογισμός που έχει εγκριθεί ποτέ σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τον διαστημικό τομέα και ανέρχεται σε 14,4 δισ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τους προϋπολογισμούς για τις περιόδους 2014-2021 (11 δισ. ευρώ) και 2007-2013 (μόνο 5 δισ. ευρώ). Ωστόσο, ο διαστημικός προϋπολογισμός της Ένωσης εξακολουθεί να είναι ανεπαρκής σε σύγκριση με εκείνους των παγκόσμιων ανταγωνιστών μας: οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν 24 δισ. δολάρια ΗΠΑ στη NASA μόνο για το έτος 2022!

Οι σημερινές προκλήσεις

Προτεραιότητες της Ομάδας ΕΛΚ

- > *Η Ένωση πρέπει να ενισχύσει την αυτόνομη πρόσβασή της στο διάστημα, ιδίως όσον αφορά τις εκτοξεύσεις στο διάστημα, καθώς η Ρωσία, λόγω της εισβολής της στην Ουκρανία, έχει αποσυρθεί από το διαστημικό κέντρο της Γουιάνας στο Κουρού.*
- > *Απαιτούνται πρόσθετα κονδύλια για το Copernicus προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμμα του προϋπολογισμού από το Brexit.*

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία κατέδειξε την ανάγκη ανάληψης άμεσης δράσης για την ενίσχυση της αυτόνομης πρόσβασης της ΕΕ στο διάστημα και της αλυσίδας εφοδιασμού της ΕΕ, προκειμένου να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα της ΕΕ. Η ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει τη στρατηγική αυτονομία της και να μην εξαρτάται από τρίτες χώρες σε στρατηγικούς τομείς (π.χ., συστήματα εκτόξευσης), αλλά πρέπει να βασίζεται στις στρατηγικές αλυσίδες αξίας της στο πλαίσιο εμβληματικών προγραμμάτων.

Ο πόλεμος της Ρωσίας είχε ήδη σημαντικό αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή διαστημική πολιτική, στις διαστημικές πτήσεις και στις δραστηριότητες εξερεύνησης. Η ρωσική υπηρεσία διαστήματος Roscosmos ανακοίνωσε την αποχώρησή της από το διαστημικό κέντρο της Γουιάνας στο Κουρού. Θα πρέπει να διερευνηθεί η δημιουργία εναλλακτικών διαστημικών λιμένων της ΕΕ.

Λόγω της έλλειψης των ρωσικών δυνατοτήτων εκτόξευσης, καθίσταται επιτακτική η ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες για μεγαλύτερη αυτονομία της ΕΕ στην εκτόξευση δορυφόρων. Σε κάθε περίπτωση, η ρωσική απόφαση δεν έχει επιπτώσεις στη συνέχεια και την ποιότητα των υπηρεσιών Galileo και Copernicus· ούτε η απόφαση αυτή θέτει σε κίνδυνο τη συνέχιση της ανάπτυξης των εν λόγω υποδομών.

Η συμφωνηθείσα χρηματοδότηση του Copernicus από το Ηνωμένο Βασίλειο μετά το Brexit και η συμμετοχή του Ηνωμένου Βασιλείου στο ερευνητικό πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» βρίσκονται σε αναμονή, λόγω της διαφωνίας σχετικά με το πρωτόκολλο για τη Βόρεια Ιρλανδία. Μεταξύ της Επιτροπής και του ΕΟΔ επιτεύχθηκε συμφωνία για την αντιμετώπιση του ελλείμματος προϋπολογισμού και τη διατήρηση της συνέχειας, της ακεραιότητας και της εξέλιξης του Copernicus. Η επιδίωξη όλων των προβλεπόμενων δραστηριοτήτων, σε πλήρη εμβέλεια και σε μέγιστη ταχύτητα, απαιτεί προϋπολογισμό μεγαλύτερο από αυτόν που διατίθεται επί του παρόντος.

Το μέλλον

Ασφαλείς επικοινωνίες, διαχείριση διαστημικής κυκλοφορίας, στρατηγική αυτονομία, άμυνα

Προτεραιότητες της Ομάδας ΕΛΚς

- > *Για να διασφαλιστεί ότι η Ευρώπη θα παραμείνει παγκόσμια διαστημική δύναμη, η ΕΕ πρέπει να αυξήσει τον αριθμό των εκτοξεύσεων δορυφόρων. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ χρειάζεται*

περισσότερους πόρους για το πρόγραμμα ασφαλούς συνδεσιμότητας 2023-2027.

> Συμφωνούμε με τη διπλή πολιτική και στρατιωτική χρήση των διαστημικών μας πόρων και αναγνωρίζουμε την προφανή ύπαρξη συνεργειών στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης. Πρέπει να αξιοποιήσουμε στο έπακρο το διαστημικό και αμυντικό οικοσύστημα.

> Είναι απαραίτητη η στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του ΝΑΤΟ στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την προστασία των διαστημικών δυνατοτήτων και υπηρεσιών για την ασφάλεια και την άμυνα. Χαιρετίζουμε τη διαστημική διάσταση της πρόσφατα εγκριθείσας ευρωπαϊκής στρατηγικής πυξίδας.

Δεν είναι βέβαιο ότι η θέση της Ευρώπης ως της δεύτερης μεγαλύτερης διαστημικής δύναμης στον κόσμο μπορεί να διατηρηθεί, αν λάβουμε υπόψη τις προκλήσεις από ανερχόμενα διαστημικά κράτη όπως η Κίνα και η Ινδία, καθώς και την αυξημένη συμμετοχή αμερικανικών ιδιωτικών εταιρειών όπως οι SpaceX, Blue Origin και Virgin Galactic.

Ο ανταγωνισμός είναι εξίσου έντονος όσον αφορά την εκτόξευση και τη λειτουργία δορυφόρων. Σχεδόν 12.000 δορυφόροι έχουν ήδη τεθεί σε τροχιά από 6.000 εκτοξευτήρες και άλλοι 20.000 δορυφόροι θα προστεθούν τα επόμενα χρόνια. Οι δορυφόροι αυτοί θα προσφέρουν διάφορες ιδιωτικές υπηρεσίες, όπως πρόσβαση στο διαδίκτυο από το διάστημα, πλοήγηση, χαρτογράφηση κ.ά.

Η Ένωση θα πρέπει επίσης να εντείνει τις εκτοξεύσεις δορυφόρων. Η δημοσίευση του προγράμματος ασφαλούς συνδεσιμότητας για την περίοδο 2023-2027, ύψους 6 δισ. ευρώ (εκ των οποίων 2.4 δισ. ευρώ προέρχονται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ), αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς αυτή την κατεύθυνση και είναι κάτι παραπάνω από ευπρόσδεκτο. Χάρη σε αυτό το πρόγραμμα, ο νέος ευρωπαϊκός σχηματισμός δορυφόρων θα επιτρέψει την παγκόσμια πρόσβαση σε ασφαλείς υπηρεσίες δορυφορικών επικοινωνιών στο πλαίσιο της προστασίας των στρατηγικών μας υποδομών, της επιτήρησης, της στήριξης εξωτερικών δράσεων, καθώς και της παροχής αξιόπιστης και ταχείας σύνδεσης σε επιχειρήσεις και ιδιώτες μέσω του ιδιωτικού τομέα.

Οι νέοι πόροι θα ήταν ιδιαίτερα επωφελείς και η αλληλοεπικάλυψη με υφιστάμενες υπηρεσίες θα πρέπει να αξιολογηθεί προσεκτικά προκειμένου να διασφαλιστεί η επιτυχία

αυτού του νέου προγράμματος.

Η ενσωμάτωση της τεχνολογίας κβαντικών επικοινωνιών, που αναπτύχθηκε αρχικά στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας EuroQCI, στο σύστημα ασφαλούς συνδεσιμότητας θα προσέφερε ενισχυμένο επίπεδο ασφάλειας για τα δορυφορικά μας συστήματα επικοινωνιών.

Ταυτόχρονα, το πρόβλημα της αυξημένης συμφόρησης στο διάστημα και των άνω του ενός εκατομμυρίου διαστημικών υπολειμμάτων από φθαρμένους δορυφόρους αποτελεί κίνδυνο για τις εκτοξεύσεις δορυφόρων, για τα διαστημικά μας περιουσιακά στοιχεία και, κυρίως, για τους αστροναύτες μας στο διάστημα. Είναι σαφές ότι η διαχείριση της κυκλοφορίας στο διάστημα και ο πιθανός καθαρισμός του διαστήματος από τα υπολείμματα έχουν καταστεί επείγον ζήτημα για την Ευρώπη και τον ίδιο τον κόσμο.

Όσον αφορά τη στρατηγική αυτονομία, ο διαστημικός τομέας θα μπορούσε επίσης να χρησιμεύσει ως πρότυπο για την επανεξέταση άλλων τομέων πολιτικής, όπως ο τομέας της ενέργειας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη των δικών μας ικανοτήτων και στην επιτάχυνση της ανάπτυξης των συστημάτων εκτόξευσης Vega-C και Ariane 6, καθώς και στην παροχή στήριξης σε νεοεισερχόμενους που αναπτύσσουν χαμηλού κόστους ή μικρότερους και πολύ μικρούς εκτοξευτήρες σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η διαστημική πολιτική και η ανάπτυξη διαστημικών τεχνολογιών συνδέονται όλο και περισσότερο, και δικαίως, με τις εξελίξεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. Η δημιουργία μιας διοίκησης διαστημικής άμυνας της ΕΕ αποτελεί φυσική και αναγκαία εξέλιξη για την προστασία των διαστημικών μας πόρων. Η συνύπαρξη μεταξύ μη στρατιωτικής χρήσης αφενός και χρήσης ασφάλειας και άμυνας αφετέρου είναι προφανής όσον αφορά τα δεδομένα και τις υπηρεσίες του Galileo, ένα σύστημα που αποτελεί σαφές παράδειγμα διπλής χρήσης. Θα πρέπει να ενστερνιστούμε τη διπλή πολιτικοστρατιωτική χρήση των διαστημικών μας πόρων και να αναγνωρίσουμε ότι υπάρχουν επίσης σαφείς συνέργειες που πρέπει να αξιοποιηθούν στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης, ιδίως μέσω του διαστημικού και αμυντικού οικοσυστήματος, όπως ορίζεται στη νέα βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ και στο σχέδιο δράσης για τις συνέργειες μεταξύ της πολιτικής, της αμυντικής και της διαστημικής βιομηχανίας.

Για ασφαλή συνδεσιμότητα, πρέπει να εμποδίσουμε τις ιδιωτικές εταιρείες εκτός ΕΕ να παρέχουν ορισμένες κυβερνητικές υπηρεσίες, όπως συνέβη στην Ουκρανία. Η Ευρώπη θα

πρέπει να βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας διαστημικής πολιτικής.

Οι πολλαπλές απειλές για την ασφάλειά μας καθιστούν απαραίτητη για το μέλλον τη στενή συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και του NATO στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος της ΕΕ —ιδίως όσον αφορά την προστασία των διαστημικών δυνατοτήτων και υπηρεσιών για την ασφάλεια και την άμυνα από κυβερνοεπιθέσεις, σωματικές απειλές, διαστημικά απόβλητα ή άλλες επιβλαβείς παρεμβολές. Ως εκ τούτου, χαιρετίζουμε τη διαστημική διάσταση της πρόσφατα εγκριθείσας ευρωπαϊκής στρατηγικής πυξίδας. Παρά τη συνεργασία μας με τους συμμάχους, η ΕΕ πρέπει ακόμη να είναι αυτόνομη όπου χρειάζεται, να διασφαλίζει την ανθεκτικότητα των διαστημικών και επίγειων πόρων, την πρόσβαση σε κρίσιμες πρώτες ύλες και τεχνολογίες, την ανθεκτικότητα των αλυσίδων εφοδιασμού, καθώς και τη διαθεσιμότητα διαστημικών υπηρεσιών.

Συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα

Έρευνα και καινοτομία, νεοφυείς επιχειρήσεις, ΜΜΕ, Νέο Διάστημα

Προτεραιότητες της Ομάδας ΕΛΚ

- > Ένα σαφές κανονιστικό πλαίσιο για τη στήριξη της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα στην οικονομία του διαστήματος, ιδίως για τις ΜΜΕ και τους φορείς στον τομέα του νέου διαστήματος.
- > Η κυριαρχία των δεδομένων είναι κείρας σημασίας για την ΕΕ. Πρέπει να ξεκλειδώσουμε το σημαντικό δυναμικό πολλών φορέων της ΕΕ που συμβάλλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου παρέχοντας λύσεις δεδομένων, μικροεκτοξευτήρες, δορυφόρους και προηγμένες καινοτομίες υψηλής τεχνολογίας.

Όσον αφορά την έρευνα και την ανάπτυξη και την εκμετάλλευση στους ανάντη (συστήματα εκτόξευσης, κύριοι παραγωγοί διαστημικών δορυφόρων), μεσαίας ροής(χειριστές δορυφόρων) και κατάντη διαστημικοί τομείς (ανάπτυξη υπηρεσιών και εφαρμογών με τη χρήση δεδομένων από δορυφόρους και διαστημικές τεχνολογίες), δεν μπορούμε να αγνοήσουμε τη κληρονομιά της συμμετοχής του κοινού και των μεγάλων εταιρειών αεροδιαστημικής και αμυντικής βιομηχανίας. Οι φορείς καινοτομίας στον τομέα των νέων

διαστημικών ταξιδιών διαδραματίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο.

Πολλές άλλες ιδιωτικές εταιρείες, νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ δραστηριοποιούνται στον λεγόμενο τομέα ΤΠΕ/ψηφιακό τομέα που αποτελεί το νέο διαστημικό οικοσύστημα. Ωστόσο, η κατάσταση είναι ρευστή χωρίς σαφές κανονιστικό πλαίσιο.

Η διαστημική πολιτική θα πρέπει να διαδραματίσει ακόμη σημαντικότερο ρόλο στην ενίσχυση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας με σκοπό την ανάκαμψη της οικονομίας και την αύξηση της ανθεκτικότητας της ΕΕ.

Ο διαστημικός τομέας αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την οικονομία της ΕΕ στο σύνολό της, από το οποίο μπορούν να επωφεληθούν σε μεγάλο βαθμό τόσο οι επιχειρήσεις όσο και οι πολίτες. Αυτό απαιτεί τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από ό, τι συμβαίνει σήμερα.

Καθώς οι τεράστιες ευκαιρίες που προσφέρει το διαδίκτυο των πραγμάτων (IoT), το Industry 4.0, τα μεγάλα σύνολα δεδομένων και τα αυτόνομα οχήματα γίνονται όλο και πιο εμφανείς, η ζήτηση για δορυφόρους και διαστημική τεχνολογία θα αυξηθεί περαιτέρω. Σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού, η ζήτηση για δορυφόρους, μικροεκτοξευτήρες και επεξεργασία δεδομένων θα αυξηθεί, και η ΕΕ έχει μια μοναδική ευκαιρία να ενισχύσει τον ρόλο της στο διάστημα και να αυξήσει την ανταγωνιστικότητά της.

Για την επίτευξη της ευρωπαϊκής ψηφιακής κυριαρχίας, η κυριαρχία των δεδομένων είναι κείρας σημασίας. Η ΕΕ έχει ήδη πολλούς παράγοντες που συμβάλλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου, οι οποίοι παρέχουν λύσεις δεδομένων, μικροεκτοξευτήρες, δορυφόρους και προηγμένες καινοτομίες υψηλής τεχνολογίας. Παρά τη στρατηγική σημασία του διαστήματος και τον αυξανόμενο ανταγωνισμό, σημαντικές δυνατότητες παραμένουν αναξιοποίητες.

Πρόσφατη έρευνα αγοράς² έδειξε ότι ο αριθμός των εγκαταστάσεων εξοπλισμού πλοήγησης και εντοπισμού θέσης (GNSS) θα αυξηθεί από 6,5 δις. μονάδες το 2021 σε 10,6 δις. μονάδες το 2031. Τα μεταγενέστερα έσοδα της αγοράς τόσο από συσκευές όσο και από υπηρεσίες αναμένεται να αυξηθούν από 199 ευρώ δις. το 2021 σε 492 δις. ευρώ το 2031. Η αγορά δεδομένων και υπηρεσιών γεωσκόπησης αναμένεται να διπλασιαστεί από περίπου 2,8 δις. ευρώ σε περισσότερα από 5,5 δις. ευρώ κατά την επόμενη δεκαετία.

² Έκθεση αγοράς EUSPA, τεύχος 1/2022, δημοσιεύθηκε στις 25.1.2022.

Όσον αφορά τις ασφαλείς δορυφορικές επικοινωνίες, η τρέχουσα μη στρατιωτική ζήτηση για χωρητικότητα δορυφορικών επικοινωνιών στην Ευρώπη είναι περίπου 2,5 Gbps και η στρατιωτική ζήτηση δεν υπερβαίνει το 1,5 Gbps. Προβλέπεται ότι μέχρι το 2035 η στρατιωτική ζήτηση θα μπορούσε να ανέλθει σε σχεδόν 4 Gbps και η πολιτική ζήτηση σε 20 Gbps.

Συγκεκριμένες προτάσεις για τις διαστημικές πολιτικές:

1. Η προώθηση επιχειρηματικών δυνατοτήτων για ιδιωτικές εταιρείες στον τομέα του νέου διαστήματος αποτελεί βασική προτεραιότητα. Προκειμένου να αναπτυχθεί ένας συγκεκριμένος χάρτης πορείας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα πρέπει να συμμετέχει στην ομάδα εμπειρογνομόνων που έχει συσταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις πολιτικές και τα προγράμματα που σχετίζονται με τη διαστημική, αμυντική και αεροδιαστημική βιομηχανία της ΕΕ.
 2. πρωτοβουλία CASSINI (Ανταγωνιστικές διαστημικές νεοφυείς επιχειρήσεις για την καινοτομία), την οποία υλοποιεί η Επιτροπή και η οποία παρέχει 1 δισ. ευρώ σε επιχειρηματικά κεφάλαια για νεοφυείς διαστημικές επιχειρήσεις, αποτελεί μια επίκαιρη πρωτοβουλία που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Ωστόσο, η επιτυχία της επενδυτικής διευκόλυνσης CASSINI βασίζεται τόσο στη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, μέσω της προσέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων για την άντληση νέων πόρων με έμφαση στις διαστημικές επενδύσεις, όσο και στα κράτη μέλη που χρησιμοποιούν τα μέσα άσκησης πολιτικής τους για να ενθαρρύνουν αυτήν την ανάπτυξη. Επιπλέον, η βελτίωση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση απαιτεί εκσυγχρονισμένη πολιτική ανταγωνισμού και κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις που να είναι κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Παρά τους υπάρχοντες περιορισμούς και το πολύ άκαμπο πλαίσιο της πρωτοβουλίας CASSINI, είναι ένα πολλά υποσχόμενο πρότυπο για το μέλλον.
 3. ΕΕ πρέπει να σημειώσει πρόοδο στην περαιτέρω ανάπτυξη της γνώσης που αποκτάται μέσω της έρευνας σε επιχειρηματικές δραστηριότητες. Χρειαζόμαστε νομοθετική πρόταση από την Επιτροπή για τον κατάντη διαστημικό τομέα, προκειμένου να διασφαλιστεί η μεγαλύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στην αξιοποίηση
- του επιχειρηματικού δυναμικού και να εξασφαλιστεί σταθερό πλαίσιο και προβλεψιμότητα για μακροπρόθεσμες ιδιωτικές επενδύσεις. Ένα τέτοιο ρυθμιστικό μέτρο θα μπορούσε επίσης να λάβει τη μορφή ελέγχου «διαστημικής συμβατότητας» για την ενσωμάτωση των διαστημικών δεδομένων και εφαρμογών σε όλους τους σχετικούς τομείς (π.χ. εμπόριο, ενέργεια, μεταφορές, ασφάλεια, υποδομές ζωτικής σημασίας, πολιτική προστασία, πρόληψη και αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών, διαχείριση της ξηράς και της θάλασσας, γεωργία και αλιεία), ώστε να διασφαλιστεί ότι οι διαστημικές τεχνολογίες της ΕΕ λαμβάνονται δεόντως υπόψη για την επίτευξη των στόχων πολιτικής (π.χ. ψηφιοποίηση, Πράσινη Συμφωνία, ανθεκτικότητα, στρατηγική αυτονομία).
4. Το διαστημικό και αμυντικό βιομηχανικό οικοσύστημα παρέχει ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη του κλάδου, ιδίως δεδομένου του τρόπου με τον οποίο ο τομέας μπορεί να αναπτυχθεί ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει τις προκλήσεις της διπλής πράσινης και ψηφιακής μετάβασης, της ανάκαμψης της οικονομίας της ΕΕ και της μεγαλύτερης ανθεκτικότητας της ΕΕ. Καλούμε την Επιτροπή να αναπτύξει και να δημοσιεύσει το συντομότερο δυνατό μια συγκεκριμένη πορεία μετάβασης για το διαστημικό και αμυντικό οικοσύστημα ως μέρος της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ.
 5. Για να αποκτήσουμε μεγαλύτερη ευρωπαϊκή αυτονομία στο διάστημα, πρέπει να επιταχύνουμε την ανάπτυξη των συστημάτων εκτόξευσης Vega-C και Ariane 6 και να συνεργαστούμε περισσότερο με τον ιδιωτικό τομέα μέσω της έρευνας και της ανάπτυξης προκειμένου να δημιουργηθούν εναλλακτικά συστήματα εκτόξευσης —μαζί και η αξιακή αλυσίδα του συστήματος εκτόξευσης της ΕΕ— μέσω της καλύτερης ενσωμάτωσης των ΜΜΕ και των νεοφυών επιχειρήσεων στον τομέα του νέου διαστήματος της ΕΕ.
 6. Ενόψει της σχεδιαζόμενης αύξησης του αριθμού των δορυφόρων που βρίσκονται σε τροχιά, είναι απαραίτητο να εξεταστεί ο βαθμός στον οποίο είναι εφικτή η κατασκευή και η επένδυση σε διαστημικούς λιμένες στην Ευρώπη, πέρα από τον κύριο χώρο εκτόξευσης στη Γαλλική Γουιάνα. Το δυναμικό των εξόχως απόκεντρων περιοχών της Ένωσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή της στρατηγικής της Ένωσης για τις διαστημικές υποδομές, τη βελτίωση των συστημάτων εκτόξευσης και την πρόσβαση στο διάστημα.

7. Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει να αγωνίζεται για τη διασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής αυτονομίας και ανθεκτικότητας στον διαστημικό και στρατιωτικό τομέα και να εξασφαλίσει ότι το διαστημικό πρόγραμμα διαδραματίζει ρόλο στην ενίσχυση της Αμυντικής Ένωσης.
8. Η διασφάλιση της ανεξαρτησίας από τις ρωσικές και κινεζικές διαστημικές υποδομές και τεχνολογίες αποτελεί βασική προτεραιότητα. Η Ευρώπη πρέπει να βρει τρόπους για να αυξήσει τη βιώσιμη τεχνολογική της μη εξάρτηση από τις δύο χώρες και, σε κάποιο βαθμό, από τις Ηνωμένες Πολιτείες.
9. Οικβαντικές τεχνολογίες που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» θα ενισχύσουν τις στρατηγικές ψηφιακές ικανότητες της Ευρώπης, ενώ η πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκή υποδομή κβαντικής επικοινωνίας» (EuroQCI) πρέπει να αποτελέσει βασική προτεραιότητα του προγράμματος ασφαλούς συνδεσιμότητας για την περίοδο 2023-2027.
10. Πρέπει να χαρτογραφηθούν οι κρίσιμες εξαρτήσεις (κρίσιμες και προηγμένες πρώτες ύλες, κρίσιμες τεχνολογίες για το διάστημα) από τη Ρωσία, τη Λευκορωσία ή την Ουκρανία, και να εντοπισθούν μέτρα μετριασμού/λύσεις για την αντιμετώπιση κρίσιμων εξαρτήσεων και τη στήριξη του διαστημικού τομέα, ούτως ώστε να εντοπιστούν οι άμεσες επιπτώσεις των κυρώσεων κατά της Ρωσίας.
11. Υπάρχει επείγουσα ανάγκη για ενίσχυση στον τομέα της διαχείρισης της διαστημικής κυκλοφορίας (STM) —σχετικά με την επίγνωση της κατάστασης στο διάστημα και την επιτήρηση και παρακολούθηση του διαστήματος— και για επέκταση των κέντρων παρακολούθησης της ασφάλειας σε ολόκληρη την ΕΕ που θα συνεργάζονται άμεσα με τις εθνικές αρχές. Υπάρχει επίσης ανάγκη για ένα σαφές κανονιστικό πλαίσιο για τη διαχείριση της διαστημικής κυκλοφορίας και η Επιτροπή θα πρέπει να αναπτύξει ένα σύνολο ενωσιακών κανόνων, προτύπων, τεχνικών προδιαγραφών και κατευθυντήριων γραμμών και να προωθήσει ενεργά τους εν λόγω κανόνες σε διεθνές επίπεδο. Αυτό το σύνολο κανόνων θα πρέπει να ευθυγραμμίζεται με άλλους κανόνες της ΕΕ σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως η άμυνα, η βιομηχανική πολιτική, το περιβάλλον και η διαχείριση της αεροπορίας/εναέριας κυκλοφορίας, προκειμένου να αποφευχθεί, για παράδειγμα, η διακτύβωση της αεροπορικής ασφάλειας. Κατά την επόμενη ενδιάμεση επανεξέταση του τρέχοντος διαστημικού προγράμματος, η διαχείριση της διαστημικής κυκλοφορίας θα πρέπει να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα. Η Επιτροπή πρέπει να εντοπίσει πηγές χρηματοδότησης για τη διαχείριση της διαστημικής κυκλοφορίας στο πλαίσιο του διαστημικού προγράμματος.
12. Η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να ενημερώνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τη διεθνή συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας που αφορά το διάστημα, καθώς και για τις εξελίξεις στη συνεργασία ΕΕ-NATO στον τομέα αυτό. Λόγω των πρόσφατων γεωπολιτικών εξελίξεων, υπάρχει επείγουσα ανάγκη να αναπτυχθεί μια διαστημική στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα, ώστε να καθοριστεί μια κοινή ευρωπαϊκή απάντηση στις απειλές κατά των διαστημικών υποδομών μας.
13. Δεδομένης της στρατηγικής σημασίας του διαστημικού τομέα της ΕΕ για την ψηφιακή κυριαρχία και ανταγωνιστικότητά της, ο αντίκτυπος της νομοθεσίας στους φορείς της διαστημικής βιομηχανίας θα πρέπει να παρακολουθείται στενά. Ως εκ τούτου, οι κανονιστικές αλλαγές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο στην ανταγωνιστικότητα του τομέα και τον κρίσιμο χαρακτήρα του για τη συνολική διαστημική πολιτική και την ψηφιακή κυριαρχία της ΕΕ, ενώ θα πρέπει να εξεταστούν πιθανές εξαιρέσεις για τη διαστημική βιομηχανία. Ένας τέτοιος κανονισμός με μεγάλο αντίκτυπο στη διαστημική βιομηχανία είναι, για παράδειγμα, ο κανονισμός REACH, καθώς και οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.
14. Δεδομένων των δυνατοτήτων του, ο διαστημικός τομέας θα πρέπει να διαδραματίσει καίριο ρόλο στην ανάκαμψη της οικονομίας της ΕΕ στον απόηχο της πανδημίας COVID-19. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) μαζί με το ταμείο συνοχής και τα περιφερειακά ταμεία θα πρέπει επομένως να χρησιμοποιηθούν ως πιθανές πηγές χρηματοδότησης, καθώς η διαστημική καινοτομία πληροί τα τρία κύρια κριτήρια επιλεξιμότητας: δράση για το κλίμα, οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και έξυπνη κινητικότητα.
15. Προκειμένου να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα οφέλη και τις δυνατότητες των διαστημικών προγραμμάτων της ΕΕ, η Επιτροπή και άλλες σχετικές οντότητες της Ένωσης θα πρέπει να ενισχύσουν την πληροφόρηση του κοινού σχετικά με το διάστημα.